MITROPOLIA ARDEALULUI

REVISTA OFICIALĂ A ARHIEPISCOPIEI SIBIULUI, ARHIEPISCOPIEI ALBA IULIEI, EPISCOPIEI ORADIEI, EPISCOPIEI COVASNEI ȘI HARGHITEI ȘI EPISCOPIEI DEVEI ȘI HUNEDOAREI

3

SERIE NOUĂ, Anul 5 (40), Nr. 3, iulie-septembrie, 2025

Editura ANDREIANA, SIBIU

ISSN 3008-2552

MITROPOLIA ARDEALULUI

COLEGIUL EDITORIAL

PREŞEDINTE
Î.P.S. Prof. Dr. LAURENŢIU STREZA,
Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului

VICEPREŞEDINŢI
Î.P.S. IRINEU POP, Arhiepiscop al Alba Iuliei
P.S. SOFRONIE DRINCEC, Episcop al Oradiei
P.S. ANDREI MOLDOVAN, Episcop al Covasnei şi Harghitei
P.S. NESTOR DINCULEANĂ, Episcop al Devei şi Hunedoarei

Director
Pr. Prof. Dr. Vasile Mihoc

Redactor-şef
Pr. Lect. Dr. Emanuel Tăvală

Colegiul de redacţie
Pr. Conf. Dr. Oliviu Botoi (Alba Iulia), Pr. Cristian Rus (Oradea), Pr. Dr. Laurenţiu-Gabriel Panciu (Miercurea Ciuc), Pr. Prof. Dr. Florin Dobrei, Pr. Prof. Dr. Vasile Vlad (Deva), Arhid. Prof. Dr. Ioan Ică jr, Pr. Dr. Cristian Muntean (Braşov), Pr. Prof. Dr. Constantin Necula, Conf. Dr. Adrian Lemeni (Bucureşti), Prof. Dr. Paul Brusanowski, Diac. Dr. Gheorghe Anghel, Lect. Dr. Ioan Ovidiu Abrudan

COPERTĂ: Pr. Florin Bleoca
CORECTURĂ: Sebastian Drăgan
TEHNOREDACTARE: Diac. Fabian Filipescu

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
ARHIEPISCOPIA SIBIULUI, Str. MITROPOLIEI, NR. 35
COD IBAN RO69 RNCB 4200 0000 0061 0001, B.C.R. SIBIU

CUPRINS

CUVÂNTUL IERARHULUI

† Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei, *Arhiereul, părtaș la starea de jertfă a lui Hristos* 7

ANUL OMAGIAL ȘI COMEMORATIV 2025

Pr. Conf. Univ. Dr. Nicolae Moșoiu, *Libertatea, demnitatea și responsabilitatea omului în învățătura Sfântului Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae. Elemente introductive*..... 15

Pr. Lect. Univ. Dr. Florin-Toader Tomoioagă, *Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae: teologie în dialog cu gândirea filozofică și religioasă a Occidentului* 52

Pr. Dr. Stelian Ioan Manolache, *Paternitate și filiație în relația dintre duhovnic și ucenic: transmiterea unei moșteniri spirituale peste generații* 73

ISTORIE ȘI ORTODOXIE

Pr. Prof. Univ. Dr. Florin Dobrei, *Preoți ortodocși hunedoreni în lagărele și în închisorile comuniste* 91

Pr. Dr. Ionel Popescu, Arhim. Dr. Casian Rușeț, *Protosinghelul Calistrat Bobu (15 martie 1900 – 10 mai 1975): Duhovnic iubit și mărturisitor neînfricat* 131

Dr. Maria Berenyi, *Anastasia Șaguna (1785-1836)* 148

Ierom. Dometian (Florin-Petru) Burlibașa, *Sașii ardeleni și Reforma: Note privind luteranismul transilvănean în sec. al XVI-lea* 156

TEOLOGIE ȘI ȘTIINȚĂ

Drd. Ștefan Moței, *Inteligența artificială și granițele umanității* 177

MISIUNEA BISERICII

Pr. Prof. Univ. Dr. Constantin Necula, *Pietrele strigă! Contribuția Arheologiei Biblice la îmbunătățirea calității predicii* 207

Pr. Drd. Andrei Robert Costandache, *Rugăciunea și viața liturgică în viziunea Sfinților Cuvioși Cleopa și Paisie de la Mănăstirea Sihăstria-Neamț* 231

Gheorghe Popa, *„Catehismul calvinesc" și „Răspunsul lui Varlaam". Câteva considerații dogmatice și istorice* 240

TÂLCUL EVANGHELIEI

Pr. Dr. Alin Nicușor Achim, *De la robia lumii la libertatea lui Dumnezeu* 263

Pr. Lucian-Alin Istrate, *Predică la Duminica a VI-a după Rusalii* 266

Pr. Dr. Radu Scânteie, *Cuvânt la Duminica a VIII-a după Rusalii* 268

Pr. Sergiu Ioan Groza, *Cuvânt la Duminica a IX-a după Rusalii* .. 271

Pr. Georgică Lazăr, *Credința care vindecă neputința omului. Predică la Duminica a X-a după Rusalii* 274

Pr. Daniel Baraboiu, *Predică la Duminica dinaintea Înălțării Sfintei Cruci (Ioan 3, 13-17)* 278

RECENZII

Pr. Dr. Cristian Ștefan Muntean, *Angela Baciu, I-am scris lui Brauner un poem, Editura Cartea Românească, 2025* 281